

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۴/۰۱/۰۲

عبدالباری جهانی

مکت کوتاه بر «مکتی کوتاه بر عنوان قلمروی اسلام از نگاه اندیشمندان غربی»

مضمونی خواندم، بقلم محترم احمد آریا، در ویسایت آریانا افغانستان، تحت عنوان «مکتی کوتاه بر عنوان قلمروی اسلام از نگاه اندیشمندان غربی» وقتی کلمه «مکتی کوتاه بر عنوان...» را دیدم تعجب نمودم که یک نویسنده زبان دری چطور باید در استعمال «ی» چنین اشتباهی را مرتکب شود. چون بنده بحیث یک آدم کم سواد، در زبان دری، آموخته ام که در صورت نگاشتن عنوان، بطرز فوق، به آوردن «ی» با مکت، ضرورت نیست بلکه باید مکت کوتاه نگاشته میشد. و با عنوان آن باید «مکتی بر عنوان...» نگاشته میشد. چون مکتی، بذات خود، معنای مکت کوتاه را میرساند.

محترم آریا مینویسند که استفاده از حرف «ی» در پایان یک واژه به نوع و معنای کلمه تاثیر زیادی نمی گذارد. نویسنده برای اثبات مدعای خود بعداً مینویسند «به طور مثال «بهاری» به معنای مربوط به بهار است. اگر «ی» را از انتهای واژه بیاندازند، به معنی «بهار» میشود، که در هر دو حالت معنی کلمه «بهار» همانند هم میماند و تغییری در آن وارد نمی شود.

عبارت فوق چنین میرساند که گویا «بهاری» و «بهار» یکسانند. به عبارت دیگر «مربوط به بهار» و «موسم بهار» یکسانند؛ ما میتوانیم که عبارت «مربوط به بهار» را «موسم بهار» بگوییم و بنویسیم. نویسنده محترم در باره «پدر» و «پدری» عین نظر را دارند. درحالیکه پدر اسم عام است و کسیرا گویند که اولاد را به دنیا آورده است. ولی «پدری» صفت پدر بودن است. و «پدری» که بر اولاد خود مهربان باشد» و «پدری» که متوجه تربیه اولاد خود میباشد» اشاره به پدر خاص است. و معنی هر پدر را نمی دهد.

نویسنده بعداً کلمات «باران» و «بارانی»، «جوان» و «جوانی» و... می آورند که گویا همه یکسان میباشند و عین معنی را میرسانند.

آیا براستی همینطور است؟ چون «باران» اسم عام است. در حالیکه «بارانی» شبی یا روزی را گویند که در آن باران میبارد یا باریده است. و اگر بگویند که «دیشب بارانی بارید که سالها نه دیده و نه شنیده بودیم» در این صورت اشاره به یک باران خاص شدید است که در یک شب معین و خاص باریدن گرفته است.

جوان اسم عام است. ولی جوانی صفتی است که سالها و زمان خاص جوان بودن را افاده میکند و بعضاً برای افاده جوانمردی بکار گرفته میشود. و اگر بگوییم که جوانی را دیدم که در عقل و منطق با پیران فهمیده و عالم همسری مینمود. در این صورت، مطلب ما، اشاره به یک جوان خاص است نه همه جوانان. استعمال کلمه نازنین با نازنینی و بلبلان با بلبلانی تفاوت دارد.

خوش هواييست فرح بخش خدايا بفرست
نازنینی که برویش می گلگون نوشیم

می بینیم که مطلب حافظ شیراز همه نازنین ها نیست بلکه یک نازنین خاص است که حافظ میخواهد برویش می گلگون بنوشد.
یا:

حافظ این حال عجب با که توان گفت که ما
بلبلانیم که در موسم گل خاموشیم

ملاحظه میکنید که مطلب حافظ باز هم همه بلبلان نیستند بلکه مطلب او بلبلانیست که، برخلاف سایر بلبلان، در موسم گل خاموشند.

همچنین کمین گاه، جایی را میگویند که در آن کمین گرفته میشود ولی « کمین گاهی» اشاره به یک مکان خاص و کمین گاه خاصیت که در باره آن قصه پردازی میکنیم.
ضمناً کلمه اندیشمند را، که در عنوان مضمون محترم حامد فارانی بکار گرفته شده است، در متون کلاسیک اکثراً به معنی غمناک، اندوهگین و فکر مند آورده اند. بهتر خواهد بود تا آنرا، مطابق توصیه و نوشته انجنیر صاحب معرفی، اندیشه مند بنویسیم.
آن روز که حسنک را بر دار کردند استادم بونصر روزه بنگشاد و سخت غمناک بود و اندیشمند. (تاریخ بیهقی)

التوناش با وی بود اندیشمند تا در باب وی چه رود. همان کتاب غازی نیز برافتاد و این از من یاد دار و برخاست و بدیوان رفت و سخت اندیشمند بود (همان کتاب).
خداکند که محترم احمد آریا این مضمون و مکث کوتاه را بی ادبی نه انگارند و از نویسنده گان محترم زبان دری خواهش مندم تا در زمینه استعمال «ی» و «ه» هنوز هم بیشتر بنویسند تا باعث رهنمایی ما گردند و بیشتر مستفید شویم.

با احترام.